

การพัฒนาและการกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ

สคร. มีหน้าที่หลักในการกำกับดูแลและสนับสนุนรัฐวิสาหกิจให้มีระบบบริหารจัดการที่ดี มีความสามารถในการแข่งขัน เพื่อเป็นเครื่องมือของรัฐ ในการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการที่จะบริหารรัฐวิสาหกิจเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนารัฐวิสาหกิจให้สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของบริบทแวดล้อมต่าง ๆ เช่น กระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ฯลฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล รัฐวิสาหกิจยุคใหม่ไม่สามารถใช้วิธีการบริหารจัดการแบบเดิมได้อีกต่อไป จึงเป็นหน้าที่ของ สคร. ในการนำเครื่องมือแนวปฏิบัติต่าง ๆ มาใช้สร้าง แรงจูงใจการพัฒนารัฐวิสาหกิจ โดยเครื่องมือหรือแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่สำคัญ มีดังนี้

การกำกับดูแลที่ดี

การประเมินผลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ

ระบบค่าตอบแทน

การมอบรางวัลรัฐวิสาหกิจดีเด่น

การจัดทำ State Enterprise Review (SER)

การจัดทำแผนปฏิรูป/แผนพลิกฟื้นรัฐวิสาหกิจที่ประสบปัญหา

การกำกับดูแลที่ดี

ปัจจุบันรัฐวิสาหกิจมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 58 แห่ง มีมูลค่าทรัพย์สินรวมประมาณ 6 ล้านล้านบาท

รัฐวิสาหกิจสามารถสร้างรายได้ประมาณ 2.7 ล้านล้านบาท และกำไรได้ประมาณ 2.3 แสนล้านบาท

การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศไทย ดังนั้น

การบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจที่ดีย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศเป็นอย่างยิ่ง

ขณะที่การบริหารจัดการรัฐวิสาหกิจที่ไม่มีประสิทธิภาพย่อมก่อให้เกิดความเสียหายในวงกว้างได้เช่นกัน

การกำกับดูแลที่ดีในมุมมองของ สคร. หมายถึง “การกำหนดหลักการ กติกา

และกลไกที่มีระบบการกำกับดูแลที่ดีความเหมาะสม (Good governance) ซึ่งรวมถึงการจัดโครงสร้าง

ระบบการบริหารงาน ขั้นตอนกระบวนการทำงาน มาตรฐานะการบริหารของภาครัฐ ความรับผิดชอบต่อ

สาธารณะของผู้ที่เกี่ยวข้องสำคัญ ๆ ในการบริหารจัดการและดำเนินงานขององค์กรในภาครัฐยุคใหม่

สร้างระบบการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มในรัฐวิสาหกิจอย่างยั่งยืน

และคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้เกี่ยวข้อง

รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายโดยกำกับดูแลที่ดีก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สร้างความโปร่งใส และมีมาตรฐานการปฏิบัติที่เป็นสากล
2. สร้างความน่าเชื่อถือ และความมั่นใจแก่สาธารณะ เจ้าของกิจการ/ผู้ถือหุ้น รวมถึงนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ
3. สร้างความมั่นใจในการลงทุน และทำให้มูลค่ากิจการสูงขึ้น
4. ทำให้เกิดรูปแบบกิจการที่เป็นที่ยอมรับ และสามารถแข่งขันได้ในสภาพตลาดการแข่งขันเสรี
5. สร้างขอบเขตการใช้อำนาจของผู้บริหาร รวมถึงระบบความรับผิดชอบของผู้บริหารต่อกรรมการ และกรรมการต่อเจ้าของกิจการ/ผู้ถือหุ้น เป็นลำดับชั้น
6. เป็นเครื่องมือการตรวจสอบการทำงานด้านต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้น
7. ป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากการเป็นกรรมการ และเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารจัดการ

ที่ผ่านมา สคร. ได้จัดทำ “หลักเกณฑ์และแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ”

ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544 โดยหลักเกณฑ์ฯ

ดังกล่าวถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการทำให้เกิดกลไกและระบบบริหารจัดการที่ดี

อีกทั้งยังผลักดันให้เกิดความโปร่งใสในกิจการรัฐวิสาหกิจอย่างรูปธรรม

โดยการจัดให้มีการกำกับดูแลที่ดีมีหลักสำคัญที่เป็นมาตรฐาน 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. Accountability : ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติหน้าที่ (ซึ่งอาจมีทั้งบวกและลบ)
2. Responsibility : ความสำนึกในหน้าที่ด้วยขีดความสามารถและประสิทธิภาพที่เพียงพอ
3. Equitable Treatment : การปฏิบัติต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างเท่าเทียมกัน
4. Transparency : ความโปร่งใสซึ่งประกอบด้วย
  - ความโปร่งใสในการดำเนินงานที่สามารถตรวจสอบได้
  - การเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส (Transparency of Information Disclosure)
5. Vision : การมีวิสัยทัศน์ที่จะสร้างมูลค่าเพิ่มแก่กิจการในระยะยาว โดยไม่ทำลายขีดความสามารถในระยะสั้น
6. Ethics : การส่งเสริมพัฒนาการกำกับดูแล และจรรยาบรรณที่ดีในการประกอบธุรกิจ